

Näkökulmia seuratoiminnan ymmärtämiseen ja kehittämiseen

Seuratuki työnohjauspäivät, Jyväskylä
28.10.2011

Pasi Koski, FT, Dosentti
Turun yliopisto

Elinikäisen Oppimisen ja Koulutuksen Tutkimuskeskus
(CELE)

Esityksen sisältö

- Seuratoiminnan pilarit
- Ihmiset seurassa ja miten seuratoiminta mielletään
- Seura sosiaalisena organisaationa
- Seuran toimivuuden ulottuvuudet
- Elinkaari seuratoiminnassa
- Näkökulmia osallistumisen selittämiseen
- Ammattimaistuminen ja seuratoiminta
- Havaintoja seuratukihankkeesta 2009-2011

Koski

Miten seura mielletään?

Palvelulaitos

Tuotantolaitos

Valintamyymälä

Me

Koski

Heinilän malli

LIIKUNTASEURA
SOSIAALISENA ORGANISAATIONA

SISÄINEN TOIMINTAJÄRJESTELMÄ

ULKOINEN YMPÄRISTÖ

JÄSEN
SITET
JÄRJESTÖ

MENNEISYYS
Toimintaperinne

AATTEELLINEN PERUSTA

OSALLISTUJAT

OHJELMA

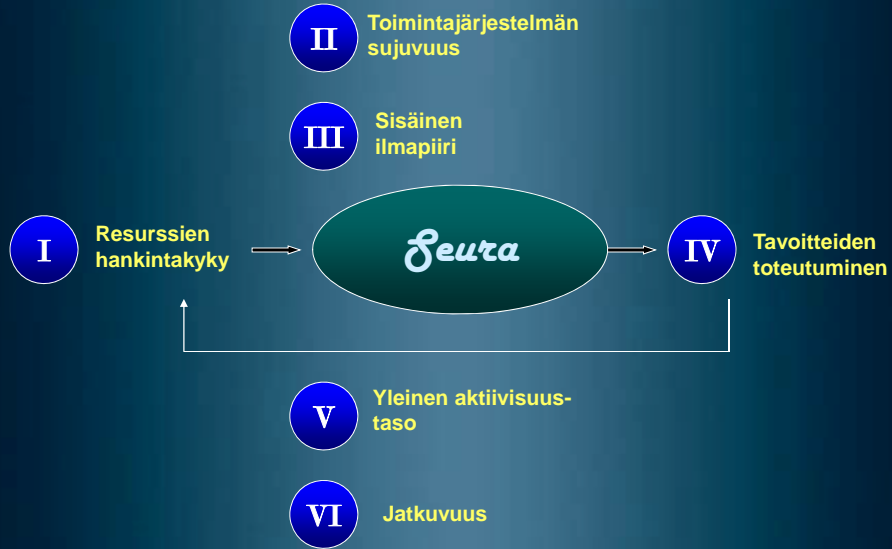
VOIMAVARAT

HALLINTO

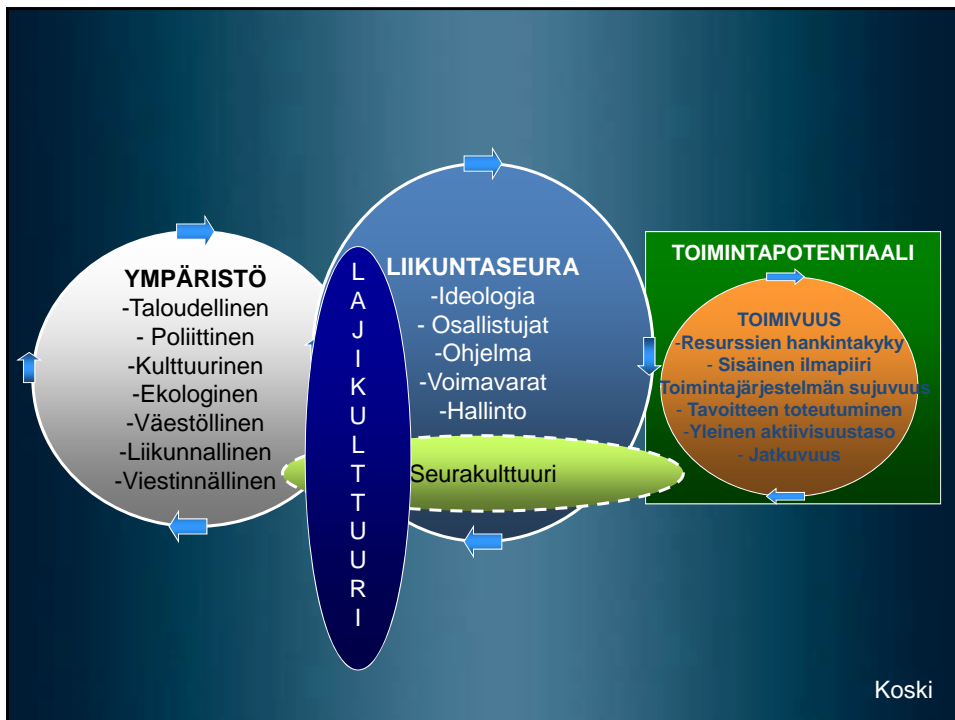
Pitkän aikavälin
Kehitystavoitteet
TULEVAISUUS

Poliittinen
Kulttuurinen
Väestöllinen
Elinkeinollinen
Ekologinen
Liikunnallinen
Taloudellinen
Viestinnällinen

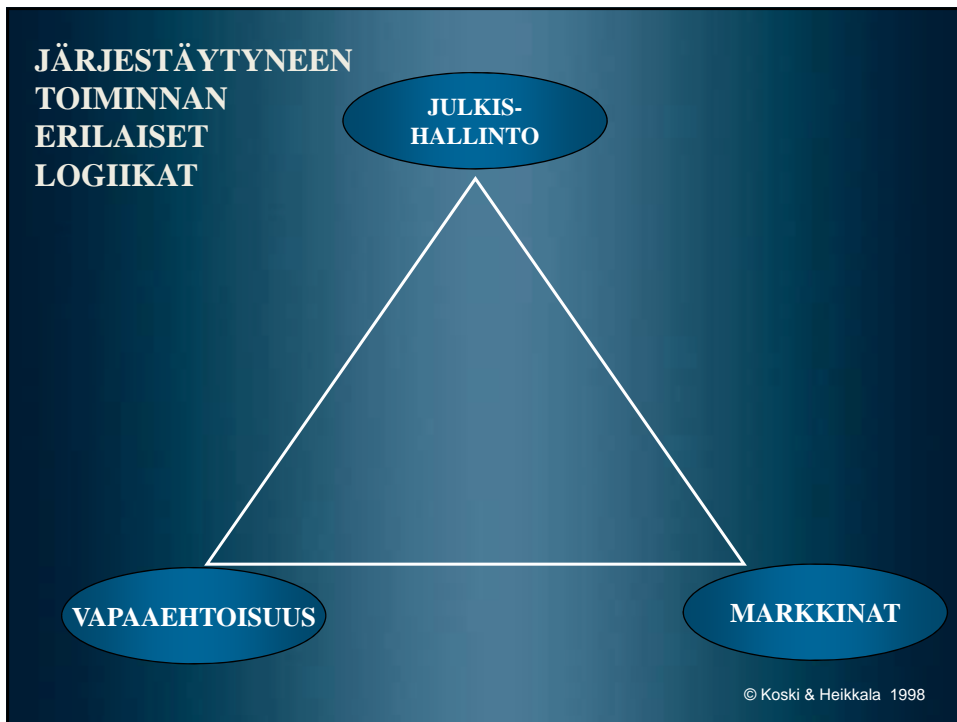
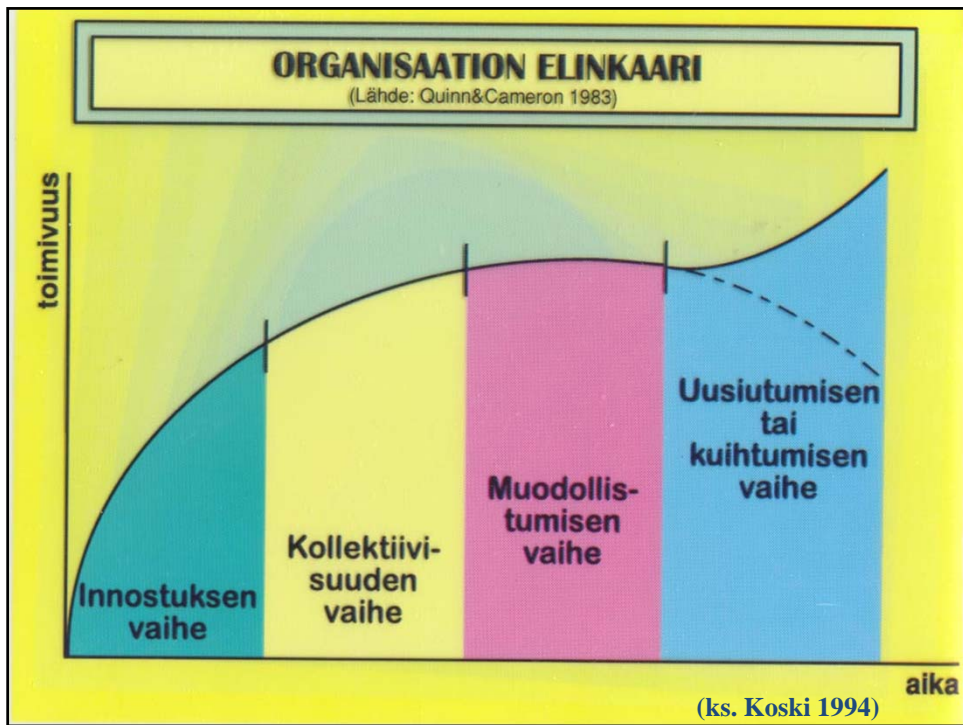
Seuran toimivuuden ulottuvuudet

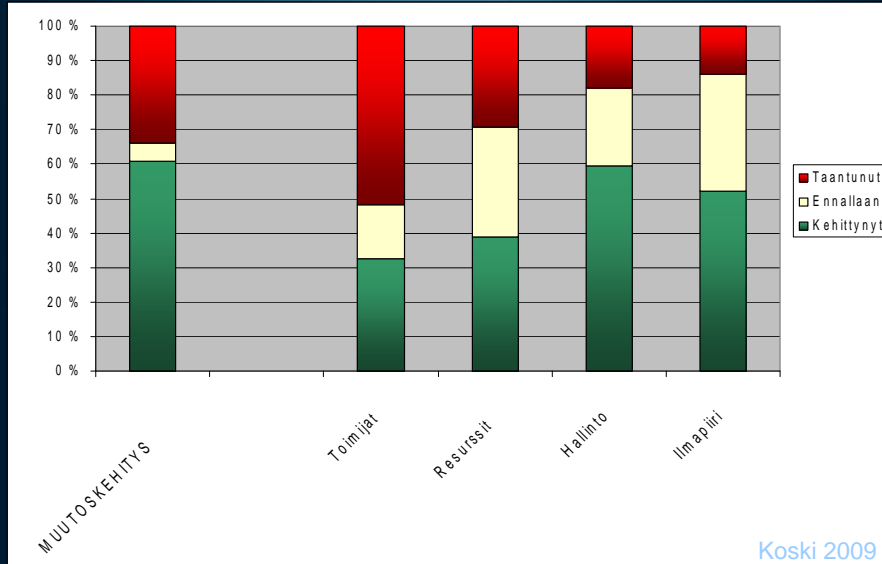
Koski

Koski

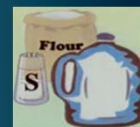

Seurojen muutoskehitys summamuuttujien avulla tarkasteltuna

Kulttuurin tasot

- Pintataso: artefaktit
- Toinen taso: säännöt ja normit
- Kolmas taso: arvot ja arvostukset
- Neljäs taso: perusoletukset ja uskomukset

ks. Koski 2000

Seuratoiminnan kiinnittymispintojen merkitysrakenteet

	Ideologia	Humaanit aspektit	Vanhemmuus	Lähtö	Tietty laji	Seura	Paikallisuus
Artefaktit							
Normit ja säännöt							
Arvot ja arvostukset							
Perusolettamukset							

Koski 2000

Ammattimaistuminen

- Ammattimaistuminen organisaation prosessina
  - Jatkuva tavoitteettomasta ja epäjohtonmukaisesta puuhastelusta hiottuun ammattijälkeen
- Amatörismi oli alun perin rakkaudella tehtyä.
- Virkamiesmäinen otteella taas viitataan johonkin aivan muuhun.

Koski

Ammattimaistuminen ja seuran toimivuuden näkökulma

- Resurssien hankintakyky +/-?
- Toimintajärjestelmän sujuvuus +
- Sisäinen ilmapiiri +/-?
- Tavoitteiden toteutuminen +
- Yleinen aktiivisuustaso +
- Jatkuvuus -?

Koski

Palkallisen "kynnyskohdat"

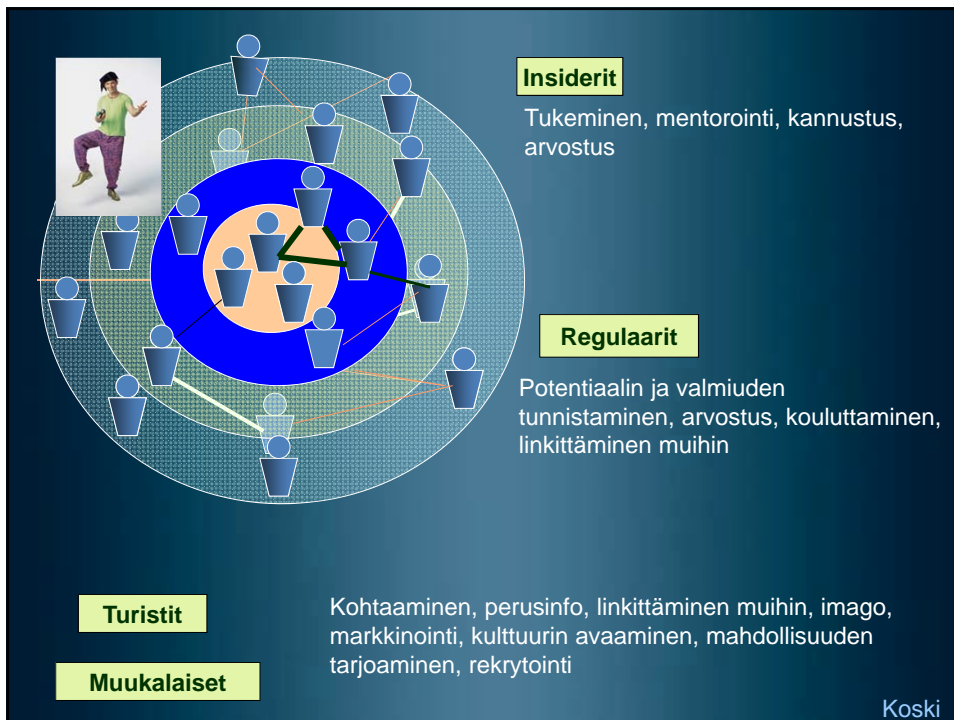
- Seuran hallituksen ja palkallisen suhde
- Palkallisen ja vapaaehtoisten kohtaaminen

Koski

	Työntekijä	Työnantaja/ esimies
Rekrytointi	Miten vastaa laadittuja kriteereitä?	Millaiset kriteerit laaditaan? Valinnassa onnistuminen
Aika	Työajan rajaukset ja joustavuus	Miten aikaa palkatun tukemiseen? Säännöllinen - satunnainen
Paikka/sijainti	Työolosuhteet	Missä vuorovaikutus?
Resurssit	Päävastuu resurssien käytöstä	Päävastuu resurssien hankinnasta
Asenne/sitoutuminen	Aktiivinen – passiivinen Lyhytjänteinen – pitkäjänteinen Kehityshalu roolissaan	Aktiivinen – passiivinen Lyhytjänteinen – pitkäjänteinen Kehityshalu roolissaan
Tietotaito, osaaminen	Tietovaranto Kyky soveltaa	Tekninen tietotaito Ihmissuhdeosaaminen
Tehokkuus ja laatu	Tehokkuustaso, laadun pysyvyys	Kriteerit ja vaatimustaso
Vastuu	Vastuiden selkeys Sopimuksellinen vastuu Yhteisöllinen vastuu	Vastuiden selkeys Juridinen vastuu Sosiaalinen vastuu
Valta	Vallan selkeys Vallankäyttötavat	Normatiivinen valta Epävirallinen valta Vallankäyttötavat

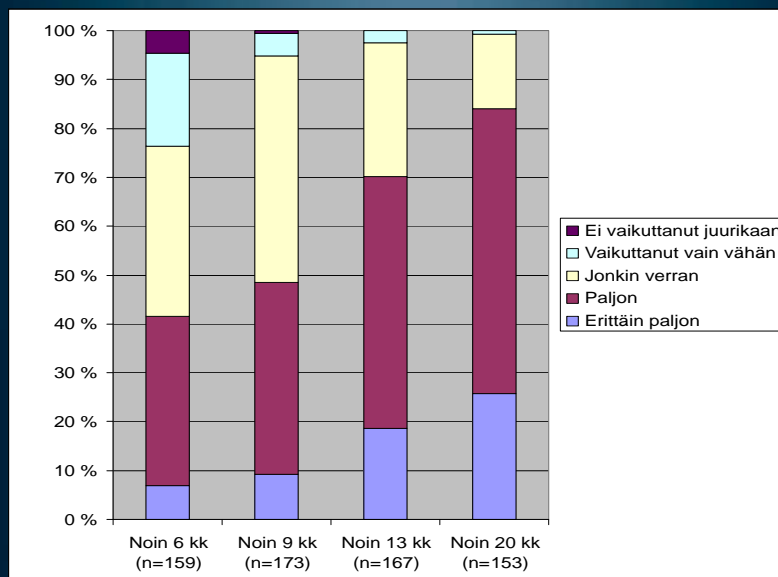
Koski

Koski

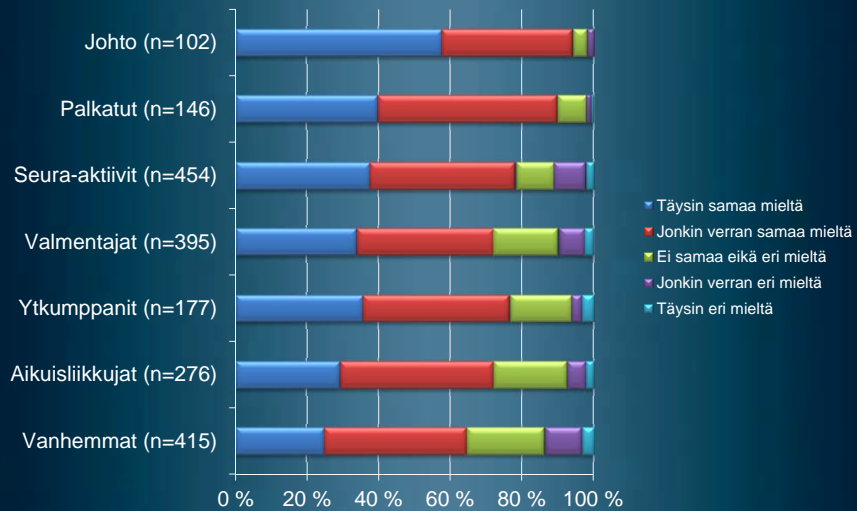
Muutamia havaintoja seuratuksi hankkeesta 2009-2011

Palkattujen aikaansaannokset heidän itsensä arvioimina

Koski

”Seura kehittynyt myönteiseen suuntaan kahden vuoden aikana”

Onnistumisen edellytyksiä (f)

Epäonnistumisen riskitekijöitä (f)

Johtopäätöksiä

- Palkallinen on seuratyölle suuri mahdollisuus, mutta koskee vain osaa seuroista
- Alustavien tulosten perusteella palkallisen vaikutus seuroihin näyttää lupaavalta
- Seurojen valmiutta työnantajuuteen pitää kehittää
- Näyttää siltä, että myönteisessä kehitysvaiheessa tukea saavat seurukset saavat parhaiten aikaan tuloksia
- Valmiiksi kehityshalukkaat ja riittävää osaamista omaavat seurukset saavat parhaiten aikaan tuloksia
- Asiaa pitää kehittää maltilla kansalaistoiminnan perusluonnetta kunnioittaen

Koski

Seura olemme ”ME”

- Viestinnällinen haaste
- Kollektiivisten ja yksilöllisten merkityskehysten sopusointu (esim. kilpaurheilun logiikka vs. me)
- Seuran identiteetti, seuran design: Kaikki palaset ovat sopusoinnussa keskenään ja luovat osiaan suuremman kokonaisuuden
- Sopimuksellisuus vs. yhteisöllisyys
- Ihmisillä yhteisöllisyyden tarve, kiva tehdä asioita yhdessä myönteisessä hengessä. Tämä rakentamiseen kannattaa satsata. Yhteinen kieli, yhteiset signaalit, yhteiset tarinat, yhteiset merkitykset
- Uusien tulijoiden vastaanotto; hovimestari
- Ilmapiirin aktiivinen rakentaminen (myönteisyys – kielteisyys)
- Henkilökemiat, konfliktit; rintamalinjat, mädät omenat

Minun tulevaisuuden ihanneseurani

- Rikastavan yhteisöllisyyden sävyttävä alueellinen tai paikallinen voimapesä, jolla oma tukikohtansa
- Kokoa yhteen eri sukupolvia
- Liikunta on ytimessä, mutta muillekin taitajille on roolinsa
- Nuoret varhain muihinkin tehtäviin kuin liikkujiksi
- Kiinteät ja toimivat verkostot lähiyhteisöihin (kuntaan, kouluihin, yrityksiin); avoimuus suhteessa ympäristöön
- Mahdollisuus eri tasoiseen harrastamiseen ja tavoitteelliseen tekemiseen
- Hyödynnetään korkeatasoista osaamista (esim. vierailevia valmentajia tai ”videovalmentajia”)
- Ammatillainen/sia kansalaistoimijoiden tukena
- Yhteisö tukee osallistujien arkielämän hyvinvointia ja elämänhallintaa
- Seuralla oma design, joka svengaa
- Jatkuvuudesta ja sisäisestä ilmapiiristä huolehditaan tietoisesti

Koski

Lopuksi

- Seuroilla tärkeä liikuntakulttuurinen ja yhteiskunnallinen tehtävä, jota tulevaisuus ei poista
- Tärkeää huolehtia siitä, että julkisen sektorin ja bisnessektorin puristuksessa myös kansalaistoiminnalle jätetään elintilaa ja toimintaedellytyksistä huolehditaan
- Seuratoimintaan suhtaudutaan laajasti myötämielisesti, mutta tukiverkosto ei toimi seurojen kehittämisen suunnassa kovinkaan ponnekkaasti

Koski

Kiitokset
mielenkiinnosta!

Email:
pasi.koski@utu.fi